

Studier over slægten *Mycetobia* Meig. i Skandinavien

Med angivelse af to for området nye arter (Dipt., Mycetobiidae)

af BO VEST PEDERSEN

(With a summary: Studies on the genus *Mycetobia* Meig. in Scandinavia, with records of two species new to the region).

For et par år siden (Pedersen, 1968) publicerede jeg en afhandling om de danske vinduesmyg (Anisopodidae), hvori jeg havde medtaget slægten *Mycetobia* Meig. med den på det tidspunkt eneste kendte palæarktiske art, *Mycetobia pallipes* Meig. Slægten *Mycetobia* menes nu sammen med den tropiske slægt *Mesochria* Enderlein at danne familien Mycetobiidae, hvis slægtskabsforhold til andre myggefamilier stadig diskuteres. I en russisk afhandling (Mamaev, 1968) beskrives der 4 nye *Mycetobia*-arter fra den centrale og sydlige del af den europæiske del af Sovjetunionen. En undersøgelse af materiale fra Zoologisk Museum, Helsingfors; Zoologiska Institutionen, Lund, og et nyere dansk, hovedsageligt klækket, materiale i Zoologisk Museum, København, viste, at vi foruden den kendte *M. pallipes* har endnu to arter, *M. obscura* Mamaev og *M. gemella* Mamaev repræsenteret i den skandinaviske fauna. Fra Norge foreligger ikke noget materiale.

Bestemmelsen af de tre arter kan kun med sikkerhed foretages på grundlag af de hanlige genitalier. På fig. 1–3 er disse vist, set fra siden, af *M. pallipes*, *obscura* og *gemella*. På fig. 4 og 5 ses han-genitalierne af *obscura* og *gemella* fra ventralsiden. En tilsvarende tegning af *pallipes* er publiceret tidligere (Pedersen, 1968: 227). Hunnerne af *pallipes* kan i visse tilfælde bestemmes, idet de oftest har en lysere farve (mørkebrun) på thorax og abdomen end de to andre arter, som er sortbrune til sorte. Desuden er de to første antenneled hos *pallipes* lysere end de resterende led i modsætning til de ensfarvede sorte antenner hos *obscura* og *gemella*.

Følgende faunistiske oplysninger kan gives:

Mycetobia pallipes Meigen, 1818 (Syn.: *Ceratopogon validinervis* Zetterstedt, 1850).

FINLAND: 1 ♀, Kuustø, Lundström; 2 ♀, Pietarsaari (Jakobstad), 19. juni

Studier over slægten Mycetobia

og 3. juli 1956, Storå. – SVERIGE: 1 ♂, Gotland, Wamlingbo, 5. juli 1841, Dahlbom leg., type til *Ceratopogon validinervis* Zett.; 2 ♀♀, klækket, larverne under bark af bøg. – DANMARK: Se Pedersen (1968: 226–227).

Øvrige udbredelse: *M. pallipes* kendes fra størstedelen af Europa, desuden findes der i London et enkelt eksemplar fra Kina (Edwards, 1928). En revision af udbredelsesforholdene er dog tiltrængt.

Bemærkninger: En undersøgelse af typen til *Ceratopogon validinervis* Zetterstedt, 1850 (p. 3645) viste, at denne art er synonym med *Mycetobia pallipes* Meig. Typeeksemplaret er en han og ikke en hun som angivet af Zetterstedt.

Mycetobia obscura Mamaev, 1968

SVERIGE: 1 ♂, Skåne, Räfteu, 25. maj 1968, H. Andersson. – DANMARK: 1 ♂, Lolland, Sakskebuing, Udstolpe, 20. maj 1967, B. V. Pedersen; 2 ♂ + 1 ♀, N. Sjælland, Geelsskov, klækket 10.–19. marts 1968, larverne fra 18. februar 1968, B. V. Pedersen.

Øvrige udbredelse: Europæiske del af Sovjetunionen.

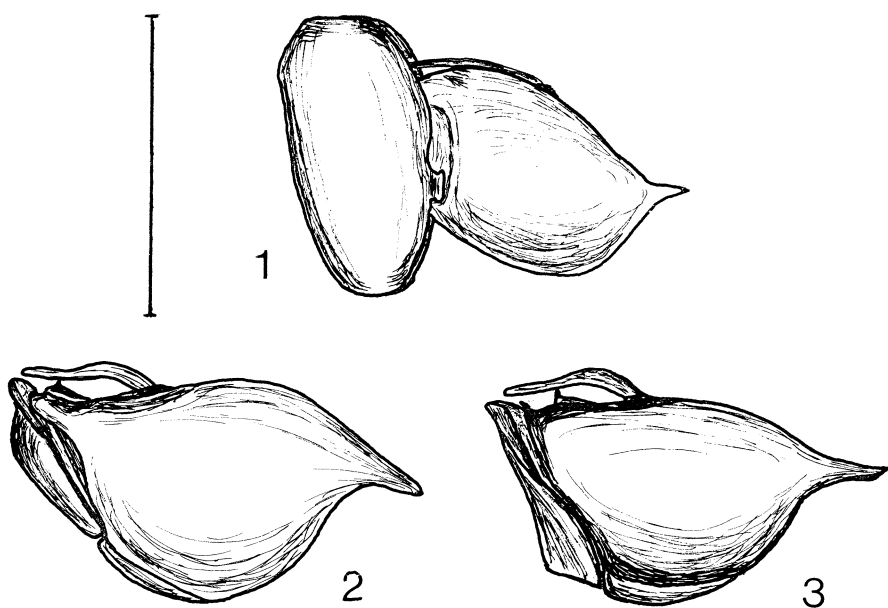

Fig. 1–3. De hanlige genitalier set fra siden af (Male genitalia in lateral view of) 1. *Mycetobia pallipes* Meig., 2. *M. obscura* Mamaev og 3. *M. gemella* Mamaev. Scale: 0,5 mm.

Mycetobia gemella Mamaev, 1968

DANMARK: 1 ♂, N. Sjælland, Geelsskov, klækket 7. marts 1968, larverne fra 18. februar 1968, B. V. Pedersen.

Øvrige udbredelse: Europæiske del af Sovjetunionen.

Mycetobia sp.

FINLAND: 1 ♀, Vichtis, R. Frey; 1 ♀, Helsingfors, 30. april 1949, Nyland. Disse to hunner er ret mørke og sandsynligvis er de enten *obscura* eller *gemella*. En nærmere bestemmelse er ikke mulig. – DANMARK: Et større antal larver fanget i oktober–januar 1968 og 1969 i Geelsskov i N. Sjælland. (*M. obscura* eller *gemella*).

BIOLOGISKE IAGTTAGELSER

Larven til *pallipes* er fundet i træudflod og er desuden i litteraturen angivet fra vandsamlinger i træstubbe. Måske dog forvekslet med *obscura* eller *gemella*, se nedenfor.

Larverne til *obscura* og *gemella* har jeg fundet i tiden fra oktober til februar i vandsamlinger i unge træstubbe, hvor der kunne forekomme store mængder af larver. Efter overvintringen forpupper larverne sig i det tidlige forår og ret kort tid efter klækkes pupperne. Et interessant biologisk træk er, at larverne tåler indefrysning. Således indefrøs jeg nogle larver fundet 18. februar 1968 i en isblok. Efter optøning og senere forpupning klækkedes dyrene i tiden fra 7. til 19. marts samme år. Larverne har formodentlig en vinterdiapause. Jeg har således ikke kunnet klække larver, der ikke har været udsat for frost. Efter forpupningen, som foregår i vandet, kravler puppen ved at bevæge bagkroppen op ad vandhullets sider, til den befinder sig nogle få cm over vandoverfladen. Imagines klækkes efter 6–13 dages forløb. Jeg har fundet exuvier siddende et stykke over vandoverfladen på siderne af de vandfyldte træhuller. Desuden har jeg iagttaget pupperne, medens de kravlede op ad siderne af et akvarium. Fundene af *obscura* 20. maj 1967 og 25. maj 1968 tyder på, at der også kan være en sommergeneration. Materialet er dog for lille til, at man kan sige noget med sikkerhed.

For lån af materiale vil jeg takke Dr. W. Hackman, Helsingfors, og Dr. H. Andersson, Lund. Prof. B. M. Mamaev, Moskva, takkes for hjælp med bestemmelsen af materialet.

Studier over slægten *Mycetobia*

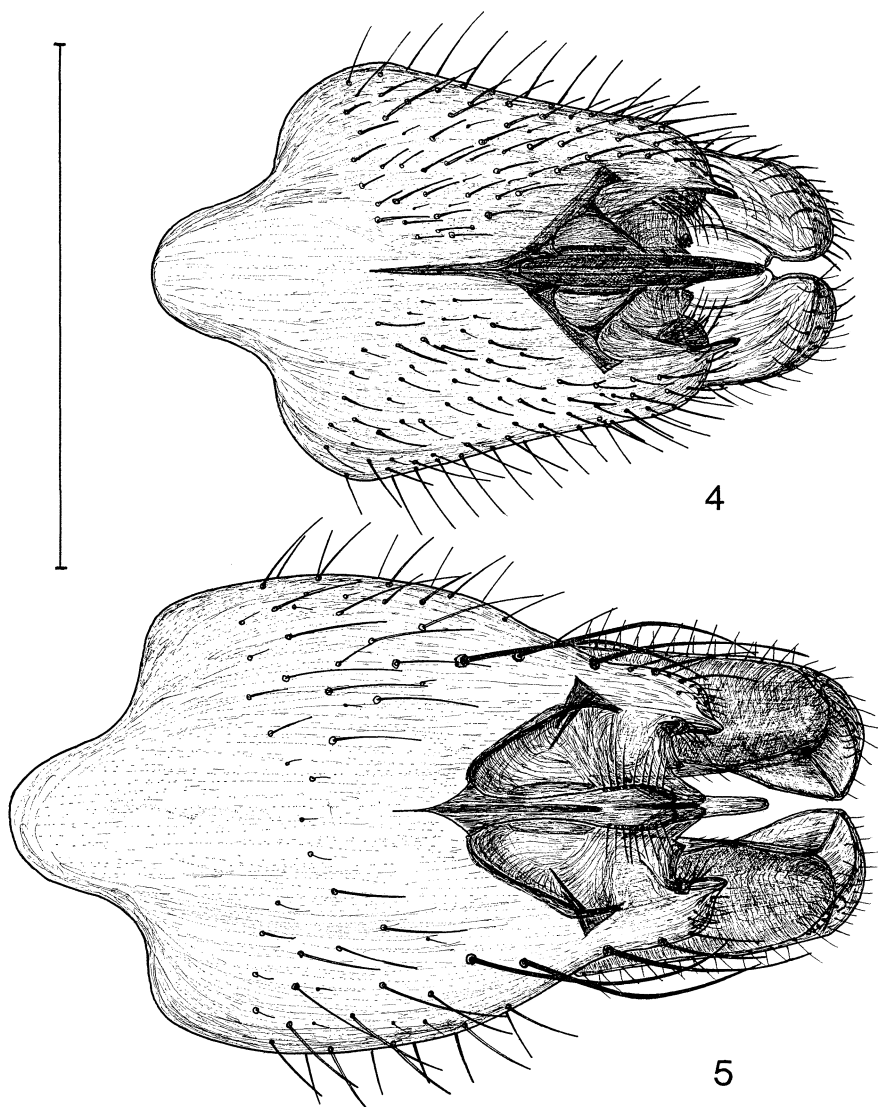

Fig. 4-5. De hanlige genitalier set fra undersiden af (Male genitalia in ventral view of) 4. *Mycetobia gemella* Mamaev og 5. *M. obscura* Mamaev. Scale: 0,5 mm.

SUMMARY:

Studies on the genus *Mycetobia* Meig. in Scandinavia, with records of two species new to the region (Dipt., Mycetobiidae).

The paper brings records of *Mycetobia pallipes* Meigen, 1818, from Finland, Sweden and Denmark, of *Mycetobia obscura* Mamaev, 1968, from Sweden and Denmark and of *Mycetobia gemella* Mamaev, 1968, from Denmark. *Obscura* and *gemella* have not previously been found outside the European part of the U. S. S. R. The type of *Ceratopogon validinervis* Zetterstedt, 1850, deposited in Lund, Sweden, was examined and found to be identical with *pallipes* Meig. The type is a male and not a female, as stated by Zetterstedt. Figs. 1-3 gives the outlines of the male genitalia of all three species, and figs. 4-5 show the genitalia of *obscura* and *gemella* in ventral view. A similar figure of *pallipes* was earlier published (Pedersen, 1968).

The author collected the larvae of *obscura* and *gemella* from October to February in waterfilled holes in tree stumps. The larvae winter and can tolerate to be icebound. Pupation takes place in early spring: March-April. After pupation the pupae move out of the water by means of the abdomen. They settle on the sides of the hole a few cm above the surface of the water. The imagines appear in 6-13 days.

LITTERATUR

- Edwards, F. W., 1928: Diptera. Fam. Protorhaphidae, Anisopodidae, Pachyneuridae, Trichoceridae. In Wytzman, P. (ed.): *Genera Insectorum*, Fasc. 190. Bruxelles.
- Mamaev, B. M., 1968: New nematoceros Diptera of the USSR Fauna (Diptera, Axymyiidae, Mycetobiidae, Sciaridae, Cecidomyiidae). *Revue d'entomologie de l'URSS*, 47: 607-09. (På russisk).
- Pedersen, Bo Vest, 1968: Studies on the Danish Anisopodidae (Diptera Nematocera). *Ent. Meddr*, 36: 225-31.
- Zetterstedt, J. W., 1850: *Diptera Scandinaviae*, 9: 3645-3646. Lundae.

Forfatterens adresse/Author's address:
 Zoologisk Museum, Universitetsparken 15,
 2100 København Ø, Danmark.